VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE
U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2 | IČ: 00064165, tel.: 224 961 111

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Jméno a příjmení: Zadejte celé jméno	**r. č.:** Zadejte RČ
Zákonný zástupce pacienta (jméno, příjmení): Zadejte celé jméno	

Označení zdravotního výkonu (popřípadě několika výkonů):

PROTINÁDOROVÁ LÉČBA – CHEMOTERAPIE

Účel, povaha, předpokládaný prospěch, následky a možná rizika zdravotního výkonu:

Chemoterapie je název pro léčbu zhoubného onemocnění pomocí léků, tzv. cytostatik.

Chemoterapie se skládá často z podání několika léků, jejichž kombinace potencuje účinnost léčby. U některých typů nádorových onemocnění je chemoterapie kombinována s chirurgickou léčbou a/nebo s radiační léčbou (ozařováním). O celkové strategii léčby budete vždy informováni ošetřujícím lékařem.

Účinek chemoterapie záleží na druhu nádoru a jeho šíření v organizmu. V závislosti na tomto můžeme očekávat vyléčení a úplné zničení nádoru, zabránění rozšíření nádoru, zpomalení nádorového růstu nebo zmírnění obtíží způsobených nádorem, čímž můžeme pomoci pacientovi žít déle a s lepší kvalitou života.

Příčinou nežádoucích účinků cytostatické léčby je z velké části skutečnost, že chemoterapie nedokáže rozlišit buňky nádorové od buněk zdravých a poškozuje všechny rychle se dělící buňky. Mezi nejčastěji zasažené zdravé buňky patří krvinky tvořící se v kostní dřeni, buňky ve sliznicích zažívacího ústrojí, v reprodukčních orgánech a buňky vlasových váčků. Chemoterapie může také v některých případech poškozovat buňky srdce, jater, ledvin, močového měchýře, plic a nervového systému, vzácně i dalších a vést ke zhoršení funkce těchto orgánů nebo nádorových systémů.

Obavy z nežádoucích účinků jsou časté. Můžete být zaskočeni množstvím možných nežádoucích účinků, avšak je nutné zdůraznit, že žádný pacient nemá všechny nežádoucí účinky, někteří mají jen malé obtíže a jiní často dokonce žádné. Jaké budete mít nežádoucí účinky Vy, závisí na druhu a dávce podané chemoterapie a na reakci Vašeho organizmu, přidružených onemocněních a dalších faktorech. Důležité pro Vás je veškeré vedlejší účinky konzultovat s lékařem.

Stejně jako se většina normálních buněk obnoví po skončení chemoterapie, odezní i většina obtíží způsobená chemoterapií. Doba, která je k tomu zapotřebí, je u každého pacienta různě dlouhá. I když většina nežádoucích účinků odeznívá rychle, u někoho může trvat měsíce i roky, než vymizí úplně. Někdy mohou trvat i delší dobu, např. při poškození srdce, plic, ledvin nebo reprodukčních orgánů. Je důležité vědět, že dlouhodobé problémy s chemoterapií má jen málo pacientů.

Mezi nejčastější nežádoucí účinky patří:

Dočasný pokles krvetvorby. Pokles bílých krvinek, které hrají nejdůležitější roli v boji proti infekci, dosahuje maxima kolem 10. dne po zahájení léčby. Poté se jejich počet postupně upravuje. Z toho vyplývá, že pacient je nejvíce náchylný k infekci uprostřed mezi cykly léčby. Má-li pacient horečku, měl by ještě tentýž den konzultovat svého lékaře. O něco pomaleji klesá počet krevních destiček, které jsou důležité k zástavě krvácení. Ještě pomaleji klesá počet červených krvinek, jejichž úbytek může být jednou z příčin únavy, dušnosti či poklesu výkonnosti.

Nevolnost a zvracení. Nevolnost vznikající během podání a po podání chemoterapie je dnes velmi dobře zvládnutelná podávanými léky ze skupiny antiemetik.

Ztráta vlasů. Tento nežádoucí účinek nepostihuje všechny pacienty a závisí na typu použitého léku. Po skončení léčby vlasy znovu narostou, často v lepší kvalitě, než byly původní. Pacienti mají nárok na příspěvek na pořízení paruky, kterou je nejlépe získat ještě před zahájením léčby.

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Jméno a příjmení: Zadejte celé jméno **r. č.:** Zadejte RČ

Obtíže s vyprazdňováním. Průjmem se projevuje účinek chemoterapie na buňky střevní sliznice. Jestliže trvá déle než jeden den a je doprovázen křečemi, kontaktujte neprodleně svého lékaře. Naproti tomu zácpa (stolice není déle než 3 dny) může být způsobena nejen cytostatiky, ale i sníženou fyzickou aktivitou a léky proti zvracení. V žádném případě neužívejte projímadla bez porady s lékařem.

Nežádoucí účinky na nervy. Jde nejčastěji o poruchu periferního nervového systému, která se projevuje zvláště na končetinách a trávicím systému. Projevuje se jako slabost, lehký třes končetin, mravenčení v rukou nebo nohou. Úprava těchto potíží většinou trvá dlouho.

Vliv na pohlavní ústrojí a sexuální funkce. Chemoterapie může poškozovat vaječníky a snižovat tak množství v nich tvořících se hormonů. Důsledkem je zástava menstruačního krvácení nebo jeho nepravidelnosti a výskyt obtíží jako v přechodu. U mladších žen mohou některé druhy chemoterapie způsobit neplodnost. U mužů ovlivňuje chemoterapie tvorbu a životnost spermií. Při plánování dalších potomků je vhodné před zahájením chemoterapie provést kryopreservaci (zamražení) spermatu. Po dobu podávání chemoterapie a několik měsíců po jejím ukončení by nemělo, vzhledem k možnému genetickému poškození plodu, dojít k početí. Je proto nutné používat spolehlivou antikoncepci. Pokud by došlo k otěhotnění, je nezbytné informovat lékaře.

Obtíže se sliznicí v ústech a v krku. V některých případech chemoterapie způsobuje suchost sliznic, jejich krvácení, nebo může způsobit infekci plísněmi nebo viry (např. opar, aft).

Nežádoucí účinky na kůži a nehty. Během chemoterapie může dojít k zrudnutí, svědění, zdrsnění či vysychání kůže a výskytu akné. Nehty se mohou stát křehkými a lámavými.

Uniknutí cytostatika mimo žílu. Při uniknutí cytostatika mimo žílu (např. při prasknutí žíly) může dojít k závažné reakci – zarudnutí, bolestivosti až k odumření tkáně. V místě aplikace, případně v průběhu žíly, do které je chemoterapie aplikována, pacient cítí pálení a napětí. V tomto případě je nutno okamžitě zavolat sestru, která infúzi zastaví a ve spolupráci s lékařem provede opatření, která mohou vývoji nežádoucích účinků zabránit.

- Alergická reakce, nebo jiný projev nesnášenlivosti se mohou projevit horečkou, třesavkou, zimnicí, dušností, poklesem krevního tlaku nebo kožní reakcí (např. vyrážkou).

Jiné možnosti, jejich vhodnost, přínosy a rizika:

Indikace nejvhodnější protinádorové léčby vychází z vědeckých důkazů o její účinnosti. Pokud je indikována, nemá srovnatelně účinnou alternativu.

Zdravotní výkon bude probíhat takto:

Léky se podávají obvykle v cyklech, většinou 2 – 4 týdenních cyklech s přestávkou, během níž se má organizmus možnost zotavit. Doba léčby záleží na povaze nádoru, obvykle se podává 6 – 12 cyklů. Chemoterapie se podává ambulantně nebo v průběhu hospitalizace. Po zahájení chemoterapie je velmi důležité dodržovat doporučené schéma léčby a časové intervaly jednotlivých dávek.

Chemoterapie se nejčastěji podává formou nitrožilní infuze, méně často formou tablet užívanou ústy. Při nitrožilním podání napichujeme jehlou žílu, obvykle na předloktí nebo na hřbetu ruky. Jinou možností opakovaného nitrožilního podání je použití takzvaných portů. Jsou to do podkoží všité „komůrky" napojené na hadičku, která je zavedena do velké (centrální žíly). Lék se podává do komůrky napíchnutím přes kůži. Tento systém se může používat dlouhodobě (i několik let), port slouží ve většině případů i k odběrům krve.

Podání chemoterapie obvykle nebolí, ojediněle může pacient pociťovat chlad nebo pálení v oblasti vpichu, zvláště na počátku podání.

Před podáním cytostatik Vám může být podána tzv. premedikace, jsou to léky, které zvyšují toleranci k léčbě a

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Jméno a příjmení: Zadejte celé jméno **r. č.:** Zadejte RČ

snižují riziko infuzních alergických reakcí. Jakékoliv příznaky (např. svědění kůže, vyrážka, škrábání v krku, pocit nedodechnutí) v průběhu infúze hlaste neprodleně sestře. Infúze bude podle potřeby zpomalena, přerušena, nebo mohou být podány protialergické léky.

Podání cytostatika může trvat několik hodin v závislosti na typu cytostatika.

Omezení a doporučení ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav a případné změny zdravotní způsobilosti po provedení uvedeného zdravotního výkonu:

Být léčen chemoterapií neznamená nutně být v pracovní neschopnosti. Řada pacientů v průběhu chemoterapie může pokračovat ve své práci. Jestli je to možné nebo vhodné záleží na řadě okolností, které je nutné konzultovat s ošetřujícím lékařem.

Podle charakteru případných komplikací při podání chemoterapie může dojít k neplánované hospitalizaci (u ambulantní léčby) nebo přechodnému či trvalému zhoršení zdravotního stavu a zdravotní způsobilosti.

Po dobu podávání chemoterapie a několik měsíců po jejím ukončení by nemělo, vzhledem k možnému genetickému poškození plodu, dojít k početí. Je proto nutné používat spolehlivou antikoncepci. Pokud by došlo k otěhotnění, je nezbytné informovat lékaře.

V období mezi cykly léčby je vhodné dodržovat preventivní režimová opatření ke snížení rizika infekcí (např. minimalizovat kontakt s osobami s infekčním onemocněním, neočkovat živými látkami).

Doporučujeme pacientům zdravou výživu a přiměřenou fyzickou a duševní aktivitu, která významně přispívá k celkově dobré kondici. Nedílnou součástí chemoterapie je i podávání léků tlumících bolest, neváhejte proto upozornit svého lékaře na jakoukoliv bolest, která omezuje pohyblivost nebo ruší spánek.

Další potřebná léčba:

Po podání chemoterapie je v některých případech indikováno podávání dalších podpůrných léků (nejčastěji preventivní protiinfekční léky, růstové faktory povzbuzující regeneraci bílých krvinek), někdy je nutné podat náhradu krevních buněk pomocí transfuze.

Léčebný efekt chemoterapie musí být dlouhodobě sledován pomocí kontrol a řady vyšetření (laboratorních, zobrazovacích aj.), které budou probíhat ve specializovaném centru.

Prohlašuji, že lékař, který mi poskytl poučení, mi osobně vysvětlil vše, co je obsahem tohoto písemného informovaného souhlasu a měl jsem možnost klást mu otázky, na které mi řádně odpověděl. Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení a informacím plně porozuměl a výslovně souhlasím s provedením tohoto zdravotního výkonu:

V případě, že pacient je **nezletilý nebo s omezenou svéprávností** a je přiměřeně rozumově a volně vyspělý:

Prohlašuji, že jsem byl poučen v rozsahu, který je uveden výše.

Pokud pacientovi nebyly takové údaje poskytnuty, uvede se důvod jejich neposkytnutí:

Zadejte důvod

V Praze dne Zadejte datum

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Jméno a příjmení: Zadejte celé jméno	**r. č.:** Zadejte RČ
..... *podpis pacienta / zákonného zástupce*	..... *jméno, příjmení a podpis lékaře*
..... *podpis nezletilého pacienta / pacienta s omezenou svéprávností*	
Pokud pacient / zákonný zástupce se nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav podepsat: Důvod, pro něž pacient / zákonný zástupce není schopen se podepsat: Zadejte důvod Způsob, jak pacient / zákonný zástupce projevil svou vůli: Zadejte způsob ..... *jméno, příjmení a podpis svědka*	